

Майя Іванова,

наук. співроб.,

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського,

Україна, Київ

НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО ЯК СТОРІЧНЕ СХОВИЩЕ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

У статті акцентується увага на пріоритетних напрямках національних інтересів України, а саме – на збереженні інтелектуального потенціалу українського народу. Розкриваються принципи та умови створення Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. Доводиться, що протягом сторіччя бібліотека, збираючи і зберігаючи документальні джерела, залишається надійним сховищем інтелектуальної власності держави. Вказується на важливу роль бібліотеки у збереженні інтелектуального надбання нації.

Ключові слова: Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, сторіччя НБУВ, інтелектуальна спадщина, бібліотечні ресурси, право інтелектуальної власності.

100-річний ювілей Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського (далі – НБУВ) зустрічає як найбільша бібліотека та головний науково-інформаційний центр нашої держави, що підпорядковує свою діяльність потребам національно-культурного розвитку, збереження національної самобутності українського народу, його ефективної конкуренції у глобалізованому світі.

Актуальність дослідження передбачена Стратегією сталого розвитку «Україна-2020», схваленою Указом Президента України від 12 січня 2015 р. № 5, у якій з метою впровадження в Україні європейських стандартів життя та виходу її на провідні позиції у світі передбачено здійснення захисту інтелектуальної власності. Запорукою забезпечення ефективного захисту права інтелектуальної власності виступає національна єдність, яка досягається за умов реалізації життєво важливих національних інтересів України. У час духовного відродження та формування національної свідомості науковці приділяють значну увагу висвітленню історії накопичення інтелектуальних ресурсів українського народу.

Аналіз останніх публікацій свідчить, що питання заснування НБУВ досліджували Л. Дубровіна, О. Онищенко, М. Слободяник, Т. Ківшар та ін. До теми розвитку бібліотек у період інформаційного суспільства звертались О. Онищенко, В. Горовий, Л. Дубровіна, Т. Гранчак, К. Лобузїна.

Метою статті є висвітлення ідей, за яких створювалася НБУВ у 1918 р.; розкриття принципу створення надійного сховища інтелектуального надбання нації бібліотекою, яка протягом сторіччя накопичувала, примножувала, зберігала джерела і сьогодні відіграє важливу роль у забезпеченні національних інтересів держави.

Терміном «національні інтереси» в Законі України «Про основи національної безпеки України» від 19 червня 2003 р. № 964-IV позначено життєво важливі матеріальні, інтелектуальні і духовні цінності українського народу як носія суверенітету і єдиного джерела влади в Україні, визначальні потреби суспільства і держави, реалізація яких гарантує державний суверенітет України та її прогресивний розвиток. Пріоритетом національних інтересів України виступає, зокрема, розвиток інтелектуального потенціалу українського народу, який базується на історичних досягненнях минулих поколінь [1, с. 176].

У збереженні інтелектуального надбання нації важлива роль відводиться бібліотекам. Науковці в колективній монографії «Електронні інформаційні ресурси бібліотек у піднесенні інтелектуального і духовного потенціалу українського суспільства» відзначають, що вітчизняна бібліотечна система у своїх фондах зберігає ресурс культурних, духовно-ціннісних надбань попередніх поколінь українського народу, що має стати надійним дороговказом у вітчизняному інформаційному виробництві, в утвердженні суспільних ідеалів, консолідації українського суспільства [2, с. 6]. Т. Гранчак вважає, що характерною властивістю бібліотек є їхня здатність передавати інформацію від покоління до покоління і від спільноти до спільноти. Бібліотеки, зберігаючи суспільні надбання, забезпечують спадковість і наступність суспільної свідомості в межах певної культури суспільства [3, с. 46]. Л. Дубровіна та Л. Костенко підкреслюють, що унікальні за змістом і різноманітні за типом та характером документи історико-культурологічної інформації, зібрані в архівах та бібліотеках, виступають значною частиною соціальної та духовної спадщини українського народу [4, с. 189–190].

Інформація, що зберігається в бібліотеках, є затребуваним сьогодні ресурсом, духовно-культурним, інтелектуальним надбанням попередніх поколінь. У час прискорення комерціалізації суспільного життя, глобального нівелювання індивідуальної природи людини, соціуму, як ніколи

раніше, увага звернена на розвиток інтелектуальної та гуманістичної складової у світі духовних цінностей суспільства. Виникає умова національної ідентифікації, без чого суспільство перетворюється на техногенне середовище, інформація – лише на товар, а держава позбувається власного обличчя, минулого та майбутнього. Свідоме та об'єктивне збереження пам'яті є невід'ємним процесом незалежної держави. Ці суспільні функції виконують, у тому числі бібліотеки, що містять національне інтелектуальне та культурне надбання [2, с. 213]. Для збереження національного інтелектуального надбання Кабінетом Міністрів України 15 вересня 1999 р. була затверджена Програма збереження бібліотечних і архівних фондів [5]. 19 грудня 2001 р. Кабінет Міністрів України затвердив перелік наукових об'єктів, що становлять національне надбання, до якого занесено фонд рукописів, стародруків, рідкісних видань, історичних колекцій, архівний фонд України та депозитарій Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського [6]. Цим підтверджується теза про безцінність фондів НБУВ, які становлять інтелектуальне надбання української державності.

НБУВ у 2018 р. відзначає видатний ювілей – 100-річчя з дня свого заснування як головного науково-інформаційного центру, найбільшої бібліотеки України, що входить до десяти найбільших національних бібліотек світу. Обсяг фондів НБУВ становить понад 15,5 млн одиниць зберігання. Це унікальне зібрання джерел інформації, що містить книги, журнали, продовжувані видання, карти, ноти, образотворчі матеріали, рукописи, стародруки, газети, документи на нетрадиційних носіях інформації. У НБУВ зберігаються найповніше в державі зібрання пам'яток слов'янської писемності та рукописних книг, архіви та книжкові колекції видатних діячів української й світової науки та культури.

Формування НБУВ почалось у далекому 1918 р., паралельно зі створенням Української академії наук (далі – УАН). Обговорюючи ідею фундації провідної наукової установи, М. Василенко¹² разом з В. Вернадським на першому засіданні Комісії для створення академії (при Міністерстві народної освіти), яке відбулося 9 (22) липня 1918 р., розглянули проблеми вибору місця для будівлі академії, відкриття академічної друкарні, Національної бібліотеки та Національного музею.

¹² Василенко Микола Прокопович (1866–1935), історик держави і права, громадський та політичний діяч. У травні 1918 р. затверджений гетьманом П. Скоропадським міністром освіти і тимчасово в. о. міністра закордонних справ, а з липня 1918 р. президент Державного сенату Української Держави. Один із засновників УАН, з 1920 р. – академік.

На цьому ж засіданні комісії український історик, директор бібліотеки Київського університету св. Володимира В. Кордт оголосив доповідь «Про Національну бібліотеку», у якій зазначалося, що бібліотека мала бути у віданні Міністерства народної освіти на правах самостійної до певної міри установи; було б доцільно, щоб УАН як вища наукова корпорація взяла на себе завдання керувати організацією Національної бібліотеки Української держави, а також стежити за її успішним розвитком.

На четвертому засіданні комісії 20 липня (2 серпня) 1918 р. було розглянуто Закон про Національну бібліотеку та її фонд, доопрацювання якого доручили В. Вернадському та В. Модзалевському¹³. Не чекаючи заснування УАН, гетьманський уряд затвердив розроблений М. Василенком, В. Вернадським та В. Кордтом «Закон про утворення Фонду Національної Бібліотеки Української Держави» (1918 р.), ухвалений Радою Міністрів, у якому йшлося про склад фонду та Інструкції Тимчасовому комітетові для заснування бібліотеки. Підписаний гетьманом Павлом Скоропадським 2 (15) серпня 1918 р. та Радою Міністрів проект набув чинності закону про заснування бібліотеки після його опублікування 8 (21) серпня 1918 р. у «Державному віснику» [7, с. 12–14]. З метою заснування Національної бібліотеки Української держави частина приміщення Бібліотеки Університету Св. Володимира тимчасово передавалась Національній бібліотеці [8].

О. Воскобойнікова-Гузєва, оглядаючи наукові бібліотеки ХХІ ст. в європейському соціокультурному вимірі, вказує, що у ХІХ ст. домінантним фактором стала поява і розвиток академічних бібліотек. Важливим кроком у розвитку освіти і культури вважалися бібліотеки народні (публічні), з появою яких бібліотека стала самостійним фактором у справі поширення знань. У цей же період усталився погляд на бібліотеку як самостійний фактор культури [9, с. 173].

У контексті процесу духовного відродження та формування національної свідомості Л. Дубровіна та О. Онищенко, досліджуючи історію створення та функціонування НБУВ, вказують, що ідея створення Національної бібліотеки в Україні та її доля тісно пов'язані з розробкою різних концепцій організації національної науки й освіти, які характеризували український науковий, культурний і суспільно-політичний рух складного та супереч-

¹³ Модзалевський Вадим Львович (1882–1920) – історик, архівіст, археограф. У 1918 р. очолював Архівно-бібліотечний відділ Головного управління мистецтва і національної культури, Головне архівне управління та Всеукраїнський головний архів. В. о. секретаря Комісії для заснування УАН, голова Комісії для складання біографічного словника при УАН.

ливого періоду 1917–1919 рр. [7, с. 7]. Засновники бібліотеки не приховували думки, що справжню Національну бібліотеку здатний створити на той час лише науковий та організаційний талант видатних українських учених, а опікування академії, що перебувала б поза межами політичної боротьби, сприяло би її цілісності та реальному значенню як національної, незважаючи на назву та зміну влади.

Національна бібліотека планувалася не лише як книгозбірня. Фундатори бачили її науковою установою, що буде вивчати сучасну та давню книгу, науковим центром бібліографознавства, бібліотекознавства та бібліографічної роботи в Україні. Передбачалося заснування при ній наукових товариств, організація видавничої діяльності, проведення з'їздів з питань бібліотекознавства, бібліографознавства, бібліографії тощо. Високий науковий рівень, глибоко патріотична ідея національного змісту фонду, загальносвітовий підхід до принципів організації бібліотеки та її завдання відповідали всім вимогам поняття Національної бібліотеки, що розвивалося у контексті світових концепцій [7, с. 18–19]. Основоположники бачили в Науковій бібліотеці національне сховище, яке б слугувало на благо всієї держави та українського суспільства.

Книжки до бібліотеки почали надходити лише з кінця 1918 р.: до 1 січня 1919 р. бібліотека придбала та опрацювала лише кілька сотень книжок [7, с. 26]. Завдяки зусиллям перших працівників бібліотеки на початок 1920 р. фонд бібліотеки складався з літератури з різних галузей знань багатьма мовами світу; була також проведена підготовча робота для складання систематичного каталогу.

На початок 1920 р. у бібліотеці було заінвентаризовано 21 тис. 781 книжку, на кожную написано по дві картки, а на книжки з відділу україніки – по три, розібрано й занесено до інвентарів старі та нові газети, почалося впорядкування листівок і плакатів. Свої спеціалізовані відділи бібліотека почала організовувати того самого року. Найбільшим за своїми розмірами і завданнями був загальний, так званий бібліотечний відділ, співробітники якого мали розібрати і розподілити увесь книжковий фонд (700–800 тис. томів неупорядкованих книжок), постійно опрацьовувати нові надходження, каталогізувати тисячі книжок, які залишалися в загальному фонді (це становило 500–600 тис. томів) [7, с. 31]. Початковий фонд для користування читачів було створено у 1920 р. і з 1921 р. він систематично поповнювався новими книжками як через нові надходження, так і через подальше описування колекцій та зібрань. На 1 січня 1923 р. читачі мали доступ до 80 тис. книжок, 18 тис. періодичних видань і 80 тис. номерів газет [7, с. 36].

Протягом 1920–1930-х років у бібліотеці працювали відомі українські вчені: Д. Балика, Г. Житецький, Б. Зданевич, В. Козловський, Ф. Максименко, С. Маслов, Ю. Меженко, С. Постернак, П. Попов, М. Сагарда, Є. Ківлицький, М. Ясинський та ін. Вони створили не тільки бібліотечну, а й наукову установу, яка мала всебічно, ґрунтовно вивчати книгу. Ця концепція забезпечила подальший оригінальний і самобутній розвиток творчого організму бібліотеки, яка з роками стала головним осередком у країні не тільки бібліографічної діяльності, а й центром комплексу наукових дисциплін: бібліотеко-, книго-, бібліографознавства, інформатики [10, с. 262]. О. Онищенко та Л. Дубровіна зазначають, що на НБУВ її засновники покладали завдання опікуватися збиранням, збереженням та використанням у науковій, культурній, освітній діяльності інтелектуальної спадщини українського народу та духовних надбань людства [11, с. 48–58]. Засновники бібліотеки, перші її співробітники своєю безцінною працею створили могутній фундамент НБУВ, яка сьогодні перетворилася на сховище матеріальних, інтелектуальних і духовних цінностей українського народу з віковою історією.

У наш час бібліотечні фахівці застерігають: крім позитивних процесів розвитку інформаційного суспільства, проявилися й небезпечні риси його глобалізації, пов'язані з втрачанням суспільством духовної складової, що ідентифікує соціальні групи та народи, розвиває єдиний процес спадкоємності знання [2, с. 150].

З метою підвищення рівня інформаційної культури населення та введення в науковий обіг унікальних документів, що становлять інтелектуальну, історичну та культурну цінність не тільки для України, а й для світової спільноти, Кабінет Міністрів України розробив Державну цільову національно-культурну програму створення єдиної інформаційної бібліотечної системи «Бібліотека – XXI» [12]. Виконання Програми передбачає удосконалення нормативно-правової бази з питань дотримання прав суб'єктів авторського права і суміжних прав.

Під час створення НБУВ питання дотримання авторських прав у діяльності бібліотек не були актуальними. З давніх часів відбувається отримання, обмін і передавання інформації. Процес отримання інформації пройшов довгий шлях: від рукописів до високотехнологічних інтернет-ресурсів. Книжку можна було переписати вручну, згодом – надрукувати на друкарській машинці, ще пізніше – зробити ксерокопію. Сьогодні за допомогою комп'ютера та сканера процес копіювання й поширення інформації, що міститься в різних документах, набагато спростилося. Бібліотекам доводиться стикатися із забезпеченням нормативно-

правового обґрунтування організації та функціонування інформаційних ресурсів і послуг, регулюванням прав власників і користувачів сучасних бібліотечно-інформаційних ресурсів. Коли інформація переважно зберігалася на паперових носіях і масово не відтворювалась за допомогою технічних засобів, не виникало питань порушення авторського права на джерело інформації. В умовах розвитку інформаційного суспільства система захисту авторського права застаріла і створює перешкоди щодо отримання інформації [13, с. 25].

Авторське право на твір виникає внаслідок факту його створення і починає діяти від дня створення твору. Особисті немайнові права автора охороняються безстроково. Авторське право діє протягом усього життя автора і 70 років після його смерті. Для творів, оприлюднених анонімно або під псевдонімом, строк дії авторського права закінчується через 70 років після того, як твір було оприлюднено. Якщо взятий автором псевдонім не викликає сумніву щодо особи автора або якщо авторство твору, оприлюдненого анонімно чи під псевдонімом, розкривається не пізніше ніж через 70 років після оприлюднення твору. Авторське право на твори, створені у співавторстві, діє протягом життя співавторів і 70 років після смерті останнього співавтора. У разі, коли весь твір публікується (оприлюднюється) не водночас, а послідовно у часі томами, частинами, випусками, серіями тощо, строк дії авторського права визначається окремо для кожної опублікованої (оприлюдненої) частини твору. Авторське право на твори посмертно реабілітованих авторів діє протягом 70 років після їх реабілітації. Авторське право на твір, вперше опублікований протягом 30 років після смерті автора, діє протягом 70 років від дати його правомірного опублікування. Будь-яка особа, яка після закінчення строку охорони авторського права щодо неоприлюдненого твору вперше його оприлюднює, користується захистом, що є рівноцінним захисту майнових прав автора. Строк охорони цих прав становить 25 років від часу, коли твір був уперше оприлюднений.

Майнові права авторів та інших осіб, які мають виключне авторське право, переходять у спадщину. Не переходять у спадщину особисті немайнові права автора. Спадкоємці мають право захищати авторство на твір і протидіяти перекрученню, спотворенню чи іншій зміні твору, а також будь-якому іншому посягання на твір, що може завдати шкоди честі та репутації автора. Закінчення строку дії авторського права на твори означає їх перехід у суспільне надбання. Твори, які стали суспільним надбанням, можуть вільно, без виплати авторської винагороди, використовуватися будь-якою особою, за умови дотримання особистих

немайнових прав автора [14, с. 237–238]. Разом з тим такі твори вважаються інтелектуальним надбанням українського народу. Фонди рукописів, стародруків, рідкісних видань, історичних колекцій, архівний фонд НБУВ занесені до переліку наукових об'єктів, що становлять національне культурне надбання України, для збереження і введення в суспільний обіг якого потрібне належне наукове забезпечення.

Найвпливовішим типом серед бібліотек на початку ХХІ ст. є комплексні науково-інформаційні центри, які одночасно виконують цілий спектр різноманітних функцій і поступово трансформуються в установи, у яких саме «бібліотечно-інформаційна» частина є лише базовою, а факультативні частини або структури (музеї, архіви, виставкові та навчальні центри, книгарні, театри тощо) додають особливого змісту їхньому соціокультурному та інформаційному простору [9, с. 173].

Висновки. На сьогоднішнє надбання багатьох поколінь у сфері інтелектуальної власності українського народу, що зберігаються в НБУВ, мають забезпечувати необхідну єдність, багатогранність національної культури для успішного, прогресивного розвитку держави в майбутньому. НБУВ, залишаючись флагманом у бібліотечній сфері держави, спираючись на законодавство щодо збереження наукових об'єктів, що становлять національні здобутки, виконує державну функцію акумуляції національного інтелектуального та культурного надбання нації шляхом накопичення, примноження та збереження документальних джерел.

У новому тисячолітті відбуваються фундаментальні зміни в діяльності бібліотек: від традиційних функцій обслуговування та інформаційного забезпечення користувачів – до новітніх форм надання послуг в електронному середовищі з урахуванням норм права інтелектуальної власності. Здійснюючи систематизацію, зберігання й поширення національної культурної, інтелектуальної спадщини, НБУВ організовує навігацію у світі культури, інформації і знань, піклується про збереження інтелектуальної власності українського народу, забезпечує вільний доступ до інтелектуального сховища.

Список використаних джерел

1. *Іванов Ю. Ф.* Інтелектуальна власність в системі національної безпеки / Іванов Ю. Ф., Іванова М. В. // Стан та перспективи реформування сектору безпеки і оборони України : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 24 листоп. 2017 р. : у 2 т. – Київ: Національна академія прокуратури України, 2017. – Т. 1. – С. 176–178.

2. Електронні інформаційні ресурси бібліотек у піднесенні інтелектуального і духовного потенціалу українського суспільства / [О. С. Онищенко, Л. А. Дубровіна, В. М. Горовий та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ : НБУВ, 2011. – 235 с.

3. *Гранчак Т.* Бібліотека в інформаційному супроводі управління суспільними процесами: політико-комунікаційний аспект : монографія / Тетяна Гранчак ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2014. – 184 с.

4. *Дубровіна Л. А.* Розробка системного опису рукописних книг та інтелектуалізація інформаційного пошуку в автоматизованих системах / Л. А. Дубровіна, Л. Й. Костенко // Рукописна та книжкова спадщина України: археографічні дослідження унікальних архівних та бібліотечних фондів. – Київ, 1993. – Вип. 1. – С. 189–200.

5. Про затвердження Програми збереження бібліотечних і архівних фондів на 2000–2005 роки : Постанова Кабінету Міністрів України від 15 верес. 1999 р. – № 1716 // Офіц. вісн. України. – 1999. – № 38. – Ст. 35.

6. Про затвердження переліку наукових об'єктів, що становлять національне надбання, та внесення змін до Положення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18 лют. 1997 р. № 174 : Постанова Кабінету Міністрів України від 19 груд. 2001 р. № 1709 // Офіц. вісн. України від 04.01.2002–2001 р. – № 51. – С. 453. – Ст. 2305.

7. *Дубровіна Л. А.* Історія Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. 1918–1941. / Л. А. Дубровіна, О. С. Онищенко. – Київ : НБУВ, 1998. – 337 с.

8. Архів НБУВ. Опис 1. Справа № 1. Арк. 4.

9. *Воскобойнікова-Гузєва О.* Наукова бібліотека ХХІ ст. в європейському соціокультурному вимірі / О. Воскобойнікова-Гузєва // Вісн. Львів. ун-ту. Сер.: Книгознавство, бібліотекознавство та інформаційні технології. – 2010. – Вип. 5. – С. 173–177.

10. *Онищенко О. С.* Бібліотека національна України імені В. І. Вернадського / О. С. Онищенко // Енциклопедія історії України : в 5 т. / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. – Київ : Наук. думка, 2003. – Т. 1: «А–В». – 2003. – С. 261–263.

11. *Онищенко О.* Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського як центр підготовки кадрів вищої кваліфікації та розвитку нових наукових напрямів у бібліотечній та архівній галузі в Україні (1993–2018) 1. Становлення та розвиток системи підготовки кадрів вищої кваліфікації в Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського

у 1993–2010 рр. / О. Онищенко, Л. Дубровіна // Бібл. вісн. – 2018. – № 2. – С. 48–58.

12. Державна цільова національно-культурна програма створення єдиної інформаційної бібліотечної системи «Бібліотека – XXI»: Постанова Кабінету Міністрів України від 17 серп. 2011 р. № 956. // Офіц. вісн. України. – 2011. – № 71. – Ст. 2672.

13. *Іванова М.* Питання авторського права при створенні електронних інформаційних ресурсів бібліотек / М. Іванова, Ю. Іванов // Вісн. Книжк. палати. – 2016. – №. 5. – С. 25–28.

14. *Іванова М. В.* Авторське право та суміжні права // Іванов Ю. Ф. Цивільне право України : у 2 т. / Ю. Ф. Іванов, О. В. Куриліна, М. В. Іванова – Київ : ФОП Маслаков, 2018. – Т. 1. – С. 226–241.

References

1. Ivanov, Ur., Ivanova, M. (2017). *Intelektualna vlasnist v systemi natsionalnoi bezpeky [Intellectual property in the system of national security]. Proceedings from Status and Prospects for Reforming the Security and Defense Sector of Ukraine '17: Mizhnarodna naukovopraktychna konferentsiia (24 lystopada 2017 roku) – International Scientific and Practical Conference (Vol. 1, pp. 176–178). Kyiv [in Ukrainian].*

2. Onyshchenko, O. S., Dubrovina, L. A., Horovyi, V. M. et al. (2011). *Elektronni informatsiini resursy bibliotek u pidnesenni intelektualnogo i dukhovnogo potentsialu ukrainskoho suspilstva [Electronic information resources of libraries in raising the intellectual and spiritual potential of Ukrainian society]. Kyiv [in Ukrainian].*

3. Hrachak, T. (2014). *Biblioteka v informatsiinomu suprovodi upravlinnia suspilnymy protsesamy: polityko-komunikatsiinyi aspekt [Library in the information support of the management of social processes: the political and communication aspect]. Kyiv [in Ukrainian].*

4. Dubrovina, L. A., Kostenko, L. Y. (1993). *Rozrobka systemnogo opysu rukopysnykh knykh ta intelektualizatsiia informatsiinoho poshuku v avtomatyzovanykh systemakh [Development of systematic description of handwritten books and intellectualization of information search in automated systems]. Rukopysna ta knyzhkova spadshchyna Ukrainy: arkhеohrafichni doslidzhennia unikalnykh arkhivnykh ta bibliotechnykh fondiv – Manuscript and Book Heritage of Ukraine: Archaeological Research of Unique Archival and Library Funds, issue 1, pp. 189–200. Kyiv [in Ukrainian].*

5. Pro zatverdzhennia Prohramy zberezhennia bibliotechnykh i arkhivnykh

fondiv na 2000–2005 roky: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 15.09.1999 № 1716 [On approval of the Program for the preservation of library and archival funds for 2000–2005: Order Cabinet of Ministers of Ukraine from 15.09.1999 № 1716]. (1999). *Ofitsiyni visnyk Ukrainy – Official Announcer of Ukraine*, no. 38, article 35 [in Ukrainian].

6. Pro zatverdzhennia pereliku naukovykh obiektiv, shcho stanovliat natsionalne nadbannia, ta vnesennia zmin do Polozhennia, zatverdzenoho postanovoio Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 18 liutoho 1997 r. № 174: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 18.02.1997 № 174 [On approval of the list of scientific objects that make up the national treasure, and amendments to the Regulation approved by the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated February 18, 1997 No. 174: Order Cabinet of Ministers of Ukraine from 18.02.1997 № 174]. (2001). *Ofitsiyni Visnyk Ukrainy – Official Announcer of Ukraine*, no. 51, article 2305 [in Ukrainian].

7. Dubrovina, L. A., Onyshchenko, O. S. (1998). Istoriiia Natsionalnoi biblioteky Ukrainy im. V. I. Vernadskoho. 1918–1941 [History of the V. I. Vernadsky National Library of Ukraine. 1918–1941]. Kyiv [in Ukrainian].

8. Arkhiv NBUV. Opys 1. Sprava № 1. Ark. 4. [Archive of NBUV. Description 1. Case number 1. Arch. 4]. Kyiv [in Ukrainian].

9. Voskoboinikova-Guzeva, O. (2010). Naukova biblioteka XXI stolittia v yevropeiskomu sotsiokulturnomu vymiri [Scientific Library of the XXI Century in the European Socio-Cultural Dimension]. *Visnyk Lvivskoho universytetu – Bulletin of Lviv University*, issue 5, pp. 173–177. Kyiv [in Ukrainian].

10. Onyshchenko, O. S. (2003). Biblioteka natsionalna Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho [V. I. Vernadsky National Library of Ukraine]. *Entsyklopediia istorii Ukrainy – Encyclopedia of Ukrainian History*, Vol. 1, pp. 261–263. Kyiv [in Ukrainian].

11. Onyshchenko, O., Dubrovina, L. (2018). Natsionalna biblioteka Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho yak tsentr pidhotovky kadriv vyshchoi kvalifikatsii ta rozvytku novykh naukovykh napriamiv u bibliotechnii ta arkhivnii haluzi v Ukraini (1993–2018) 1. Stanovlennia ta rozvytok systemy pidhotovky kadriv vyshchoi kvalifikatsii v Natsionalnii bibliotetsi Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho u 1993–2010 rr. [National Library of Ukraine named after VI Vernadsky as a center for training highly qualified personnel and the development of new scientific areas in the library and archival sector in Ukraine (1993–2018) 1. Formation and development of a system of training of highly skilled personnel at the National Library of Ukraine named after V. I Vernadsky in 1993–2010]. *Bibliotechnyi visnyk – Library Bulletin*, no. 2, pp. 48–58. Kyiv [in Ukrainian].

12. Derzhavna tsilova natsionalno-kulturna prohrama stvorennia yedynoi informatsiinoi bibliotechnoi systemy «Biblioteka – XXI»: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 17.08.2011 № 956 [State target national-cultural program for the creation of a unified library library system «Library-XXI»: Order Cabinet of Ministers of Ukraine from 17.08.2011 № 956 (2011). *Ofitsiynyi visnyk Ukrainy – Official Announcer of Ukraine*, no. 71, article 2672 [in Ukrainian].

13. Ivanova, M. & Ivanov, Ur. (2016). Pytannia avtorskoho prava pry stvorenni elektronnykh informatsiinykh resursiv bibliotek [Issues of copyright in the creation of electronic information resources of libraries]. *Visnyk Knyzhkovoï palaty – Bulletin of the Book Chamber*, no. 5, pp. 25–28. Kyiv [in Ukrainian].

14. Ivanova, M. V. (2018). Avtorske pravo ta sumizhni prava [Copyright and related rights]. *Civil Law of Ukraine*. Vol. 1, pp. 226–241 Kyiv [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 08.10.2018.

Maya Ivanova,

Research Associate,

V. I. Vernadsky National Library of Ukraine,

Ukraine, Kyiv

V. I. Vernadsky National Library of Ukraine as a Century-long Repository of Intellectual Property of the Ukrainian People

The article focuses on the priority directions of Ukraine's national interests, namely the preservation of the intellectual potential of the Ukrainian people. The principles and conditions for the creation of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine are revealed. It turns out that for century, the Library collecting and preserving documentary sources have been remain a reliable intellectual property storage facility of the state. The paper indicates the important role of the Library in the preservation of the intellectual property of the nation.

Keywords: V. I. Vernadsky National Library of Ukraine, century of NBUV, intellectual heritage, library resources, intellectual property right.